QVÆSTIO MEDICA,

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA, IN SCHOLIS MEDICORVM, Die Iouis IX. Decembris,

M. FRANCISCO BOVIONIER, DOCTORE MEDICO, Moderatore.

Estne certa & optima Luis Venereæ per solam Hydrargyrosim curatio?

SYPHILIS, effrenatæ libidinis stipendium, impuræque Veneris germen, horrendus est, & ipsa peste formidabilior affectus: qui & posterioris & vetustioris continentiorisque æui homines hactenus ita variis exercuit modis, vt non tam dicas vnum morbi genus, quàm morborum agmen: Is scilicet humanæ infirmitati debuit adijci cumulus, ne quid esset perniciosi, quod non ferret hęc malorum epitome: & cùm priùs miser homuncio omnibus simul morborum generibus conflictari vix posset, in eum incurreret, qui omnium vires ęquaret. Hinc tot illi imposita inuidiosè nomina, ferè ab ipso natalium loco petita, quem in alienum solum nulla non transfert natio, ne id monstri tulisse videatur. Sunt quidem reliqui morbi, peccati soboles, sed alieni: hic vulgò in ipsos flagitij authores sęuit; vt alios ferat nascendi conditio, hunc petulantia: illi ægro moderationem, Medico miserationem inijciant; hic, vtrique pudorem; maiorem etiam, vbi, quod rarius, insontes affligit; sic enim iniquè comparatum est, vt sceleratorum pœnam atque opinionem interdum sustineat innocens. Habet & hanc dira lues malitiam, vt diu antè sentiri, quàm agnosci malit; ne (more prędabundorum militum) suo inuisa hospiti, priùs ejci queat, quàm populata sit omnia.

ETSI verò ab initio leuiores mentita morbos, furtim atque silentio subeat, tunc tamen certam facit sui aduentus fidem, cùm non modò maculis & impetigine, cutem inficit; sed etiam pustulis siccis, sæpe rubris, & rotundis, quæ frontem, labia, mammas, anum, pudenda occupant: caput, supercilia, mentum, suis nudantur pilis, floridus faciei color extinguitur, toto corpore sordida passim erumpunt vlcera, liuescentes oculi inuiti collacrymantur, aures tinniunt, nares malè habet coryza, & ozęna, fœtet os, dolent dentes, exeduntur gingiuæ, tument tonsillæ, vox raucescit, caput, sternum & medij artus tanto diuexantur dolore, vt quasi terebello perforari, tendines & vincula distendi, rigere nerui, periostia diuelli sentiantur: atque hæc maximè noctu, fortè vt sacrorum Veneris malè tunc temporis peractorum memoria refricetur: nam sub auroram, spes vitæ cum Sole redit. His vbi tanquam ἐπίμετρον accedunt tophi, cruciatibus, sed magis ossium carie formidabiles, habes manifestissima obfirmatæ luis indicia: maximè si statim ab impuro concubitu exijt, vel ab interiori pene turpis illuuies, vel in exteriori cancrosum vlcusculum, vel in inguine bubo; nam ferme his amat aduocari pararijs: & si quando per alias irrepat partes, orta mox in iis vlcera denuntiant admissam contagij labem; nimirum in accubante, artuum cutis; in obstetrice, manus; os in lactente; in lactante mamma.

FELICES quotquot fœda momordit Venus, si aut semel mori liceret, ne tot inter tormenta quotidie morerentur; aut planè constaret de morbi indole, certisque pręsidiis, per quæ ipsis emergere, & sanis liceret viuere. Vt enim nulli ætati, temperamento, sexui ac regioni parcat, non omnes tamen ex æquo torquet: in quibusdam plagis morbus est endemius, & curatu facillimus, naturæ prouidentiâ, quæ ibi posuit remedium, vbi vernaculum fecit affectum. In cæteris alio Sole calentibus, nec Endemius est, nec Epidemius; sed omni modo prę terquam halitu contagiosus, maximè cùm recens est; nec nisi in humoribus, nondum in partibus sedem fixit: tantæ etiam est contumaciæ, vt hydræ instar, renascatur, quando rescissus creditur, ac vel eo recèns defuncti alios nonnumquam inficiant: hebes nempe & lenta veneni vis, licèt crassioris ferè humoris vehiculo sese in partes principes inferat, nec nisi temporis tractu proferat sui furoris incommoda: iis tamen vbi semel adhęsit, contaminatique sanguinis & spirituum interuentu per vniuersum corpus virus suum effudit, tam altas radices agit, vt vix postea vlla arte reuelli queat. Sed & plerumque solet efferari temerario remediorum vsu, quæsitisque per longas irritæ curatio-

nis moras, viribus, ſecus ac cæteræ res, hoc euadit ferocior, quo plus habet ætatis.

VENEREÆ luis curationem multa poſſunt inchoare, perficere ac complere ſola valet Hydrargyrus: ab hac vna vinci ſe patitur ſuperbiſſima ſcabies, quaſcumque alias admoueat machinas, audax & imperitum id hominum genus, cui hæc patrimonij loco cura relicta eſt: luditur, luditque miſellos ægros, depulſo in ſpeciem morbo beatos, ſed mox à ſimulata fuga grauiùs cruciandos: Guajacum, Sinarum radix, ſarſaparilla, & reliqua alio ex Orbe ad nos deportata præſidia, non magis ſunt eius alexipharmacum, quàm perſonata, cortex iuniperi, tormentilla, carduus benedictus, ſcordium, dictamnus, buxus, aut aqua ex Theriaca deſtillata, & ſimilia; hoc tantùm nomine fructuoſa, quod pleriſque ſtolidè credulis, non morbum, quo digni erant, ſed morbi opinionem adimunt: ferè autem communi hidroticorum lege, ſanguinem incendunt, liquatúmque effundunt è venis, in ῥευματιζόμενα μόρια, acerbiſſimis doloribus luem apud ignaros mentiri ſolita: ſæpe & inducta viſceribus tabe, fatum languentis præueniunt. Eò ſpectat & tenuis ſiccuſque victus, cum humido, ſi quid prodeſſe vis commutandus. Suffimenta adeo nihil explare queunt, vt cerebrum pulmonémque conflictando, multos ſubitò ſeu apoplexiâ, ſeu aliter exanimatos oppreſſerint. Cathartica identidem repetita jure ſibi magnam vendicant laudem, non tamen præcipuam: puſtulas quidem reprimunt, vulgares, non Indicas; bellè corporis vniuerſi ſaburram, at non ipſum pariter mali fomitem eluunt; niſi fortè cùm recèns afflatus humoribus, nondum partes ſolidas attigit: cùm verò altiùs infixa veneni pernicies ipſis inſedit viſceribus, atque in imas oſſium medullas deſcendit, brevi ſubinde videas ſemiuiua cadauera, carie conſumpta, & ſanie tabóque fluentia mortem oppetere: niſi ocyus ad Hydrargyrofum, velut ad ſacram anchoram confugiatur.

CAVE itaque credas quemquam niſi dextro Mercurio vnctum perſanari poſſe, citra omnem recidiuæ metum: vt enim ſerpentem ceruus, viuerra lepuſculum è terræ cauernulis euocat, ſic hydrargyrus vel extremis illita artubus, abditum in intimis partium receſſibus, luis ac ſpurcitiei fermentum elicit, & expurgat vniuerſum: nempe eximia humiditate, & penetrandi facultate quâ pollet, lapidéſque ac duriſſima quæque metalla peruadit, id primò diluit ſoluitque in materiam veluti aqueam; mobilem, ac fluori aptam: quam mox totam, vt ſingulari, ita & mirabili dote, quaſi manu deducit ad fauces, in modum ſaliuæ deſpuendam: vel ſi nihil iſtarum ſordium in os transfert, per in-

102.
2.620

testina, cùm eò inclināre videntur, excernit: nullo interim excellenti frigore molesta, nullo relicto, at potiùs omni caloris extincto vestigio: quippe licèt vi purgandi præstet, quæ ne vstione quidem perit, sed acuitur, bilis tamen prouentum inhibet, calidiorum humorum impetum atque malignitatem obtundit, sicca viscera humectat; qua ratione herpetes, impetiginem, psoram, lichenas, lepram etiam inueteratam, & quamlibet cutis fæditatem delet: imprimis verò tantas cum fæda lue gerit inimicitias, vt sine vllo sudore, qui malè plerumque præmittitur, non modò quas habet comites pustulas & vlcera, illita abigat, verumetiam scirrhos, tubercula, & quos vix ferrum & ignis domare valent, tophos absumat. Educi certè possunt in aciem aduersus tam immanem affectum quæcumque illi obsistere putarit prudens Medicus: sed ea conditione, vt quemadmodum præcipua victoriæ spes in triariorum virtute posita est; ita cùm ad summa ventum, & cominus certandum erit, vni Hydrargyro Syphilis radicitus extirpanda committatur.

Est ergo certa & optima Luis Venereæ per solam Hydrargyrosim curatio.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Ioannes de Sainct-yon.	*M. Ioannes Maurin.*	*M. Iacobus Renaut.*
M. Petrus Regnier.	*M. Iacobus Du Val.*	*M. Nicolaus Langlois.*
M. Ioannes Hamon.	*M. Simon Boulot.*	*M. Gilbertus Puylon.*

Proponebat Lutetiæ ROBERTVS PATIN, Parisinus, Anno R. S. H. M. DC. XLIX.

cette these est la 990e du tome VI du recueil in folio des theses de la faculté —